

# Smedjen i Djeld

Grenå i oktober 1999

Af P. K. Poulsen, Grenå.

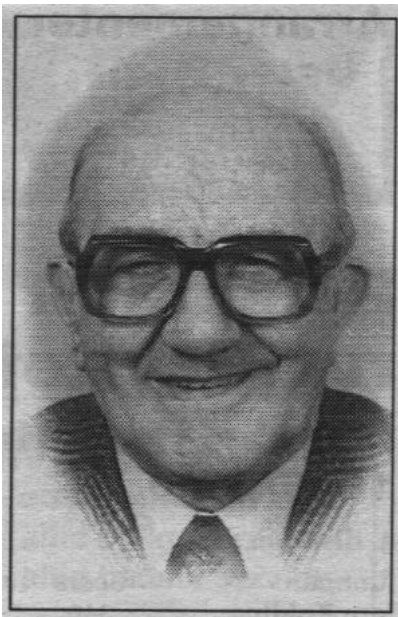
Mine forældre med tilhørende rollinger boede en tid i Djeld.

Der er meget at fortælle om fra den periode, bl.a. smedjen.

Den åbnede ind til en forunderlig verden. Blev en del af tilværelsen. Min lillebror og jeg fik lov til at kigge indenfor. Hvem kan forestille sig vores forbavselse.

Vi fik lov at håndtere blæsebælgen. Fik lov at røre ved smedjens tusind spændende ting. Så gløderne fyge. Oplevede hvordan karret med vand sydede og bruste, når en hestesko eller en ring til et vognhjul skulle afkøles.

Smeden, der hed Johannes Søgaard, lo meget. Måske var det der forbløffede udtryk hos de to nytilflyttede?



Han nød sit arbejde. Hestene, der skulle sko, stejlede. Han tæmmede dem, mens vi andre frygtsomt rykkede baglæns, og han lo.

Vi fik lov til at arbejde med tingene. Kunne sommetider hjælpe en smule. Kom vi hjem til landsbyen i skumringen og så ildskæret og hørte hammerslagene, måtte vi en tur om i smedjen. Min mor advarede. Hun havde bitre oplevelser. En søndag skulle vi have flæsk fra saltkarret,

der stod under bordet i spisekammeret. Hun kom med et forskrækket udbrud.

Vi kom i tredjegradsforhør og måtte indrømme, at vi havde været i smedjen for et par dage siden. Da vi kom hjem og var trætte som andre arbejdsmænd, var vandspanden tom. Vi orkede ikke at få vandspanden fyldt ude ved pumpen. På den anden side skulle hænderne vaskes. De var sorte af olie. Hvad gør man? Vi gik på vandjagt og fandt det, vi søgte, i spisekammeret i saltkarret. Del værste af det sorte forsvandt ned i karret. Resten blev gnedet så nogenlunde af i håndklædet. Det er den eneste gang, jeg fik en lussing af min mor. Hun slog med bagsiden af hånden. Av, hvor gjorde det ondt.

I smedjen stod en lastbil, den var gammel og nedslidt, skulle bygges om til hestetrukket mælkevogn. Der var mange mælkekuske dengang.

Vognen havde stadigvæk rat, men ingen bremses og intet førerhus.

Vi startede i fin stil med ti på ladet og en ved rattet. De ti sprang snart af, snart på. Det afhang af terrænet, om der skulle skubbes eller bare nydes.

Smeden havde næppe tænkt på »æ måbak«. Det betyder vel morgenbakken. Her løb vognen i stor fart, og vi hujede af fryd. Senere skulle den skubbes op igen. Vi fik gode muskler. Vi krummede os også sammen i små bildæk fra smedjen. Så fik vi en kammerat til at rulle os ned ad samme bakke. Han kunne ikke følge med, og hjulet havnede i grøften. Vi fik nogle knubs, men overlevede.

Smedjen brændte - og ens verden gik under for en tid. Men som fugl Fønix genopstod den af asken. Jeg tror, det var i 1933.

Så tabte vi forbindelsen med smeden hen ad vejen, sådan går det her i livet.

For snart halvandet år siden, det var i 1998, vågnede jeg op i en hospitalsseng på Kommunehospitalet i Aarhus efter en operation.

En gammel mand lå ved min side og diskuterede med sygeplejerskerne. De råbte, og han råbte. De havde svært ved at forstå hinanden. Det kunne jeg til gengæld.

Min nysgerrighed blev stærkere end mine efterveer efter narkosen og - nå, ja, det var jo smeden fra Djeld. Ak, det var skønt at tale med ham og genopfriske hændelser fra Djeldtiden. Man blev næsten helt rask af det.

93 år var smeden blevet i mellemtiden, og han boede nu i Holstebro.

Vi mindedes tusind ting og personer, bl.a. Henrik Hølmkjær. Han døde meget gammel. En kone fra byen gjorde ham i stand. Vi drenge følte, som Djeld var rykket ind i verdens centrum. Noget mærkeligt og stort var hændt. Konen kom ud og råbte, at nu måtte vi komme ind og se ham. Han lå »på strå«, som vi sagde. Konen erklærede: »I må gerne røre ved ham. Det skal man gøre«. Kun én turde. Det var min lillebror. Han rørte ved Henrik med det yderste af sin pegefingert og kan endnu huske den sælsomme følelse af, at noget betydningsfuldt var hændt os.

Lad denne lille skitse sige noget om, hvordan Djeld kom til at præge nogle småfyres fantasi.

Smedjen er borte som de fleste af de små forretninger og fordringsløse institutioner i landsbyen. Men held den, der levede en del af sin barndom et sådant sted og fornemmede byens puls.

En brugsforening, en mølle, bøndervogne på besøg, et gartneri o.s.v. Plakater med de mystiske ord »Stauning eller kaos« - og ikke mindst - hammerslag fra smedjens ambolt tidlig og sent.

Grenå i oktober 1999  
P. K. Poulsen